

Zitos Paulauskaitės rankraščių archyvas. – Plungė, 2025.

1949 m. Šv. Velykų naktis : [A. Striaukaitė pasakoja apie 1949 m. Šv. Velykas, per kurias į A. Striaukaitės namus buvo atvežtas sužeistas partizanas Alfonsas Martinavičius-Ažuolas]; [Rankraštis] / A. Striaukaitė. – B. v., b. m. – 2 lap.; Ranka rašytas tekstas abejose lapų pusėse. – [Skaitmeninis objektas]

I. Striaukaitė A.

1. Partizanai.
2. Lietuva.
3. Atsiminimai.

UDK: 908

Saugojimo vieta: Kraštotyros skaitykla

Alfonso Martinavičius
"Ačiūlas"

m. nr. Velykų naktis

Sniego moši kopiniliai, kaigdomi tipti dar baltavo įkal
nise ir slėnsmise vietose, naktinis sustingdavo leolukas. Gaėiau
saulutė kasdien vėlniau glamonių žmonių suvargusius
veidus. Pavasaris, dteja nr. Vėlykos. Didijis šistadiens grįstė iš
mokyklos. Mama sakė girdėjusi šūvius juodainių km. jūsių, o
paskui ir stibai nutraukė rovele kelio Ton jūsen. Mūdaž
margučius, pariskirstė, kad tėtis liks namuose, o aš, brolio ir
mama eisime kašnyėion. Gmstant darola vėšimui prisė
dž žmonių, kiti Frankia pistutė. Miestelis pilnas žmonių.
Jau čion sventinė nuotarka. Per naktį kiti kašnyėioje
jau nebekuro lieta. Godil ir važiuoti ir pisti šūka ne
mo, kad nepremigtų Prisikilimo. Šurie turi giminius jie
lika nakti pas jus. Parijon ir mes kašnyėion būn, su
sitanz, kad rytoj parakauktais pas vieno, ir kašnyėion kie
me bus šokiai iki nūstantant. Bet ar įsakysi jaunys
tai sustoti kai armonika gėja, kai žaluma kalasi ir
šemis gmntuz, kai atvolo visi savi, čia gimė ir rūgė.
Argi užtels iki saulėlydžio? Gaigi ryt auksti keltis, vel
tėtis bus namuose, o mes kašnyėion. Šie pūtas atravim.
olede Jonas su žmona, ateis dar timko pora seserų.
Juk tau ir vėlykos, kad sveitų giminius paršukituz, par
kūntuz, sugulom. Mūšilo miškėlis. Nebesigirdi vašuojančių
nei pėsčiųjų kalbuz.

Tik girdim kaškobius garsus: lyg arklio kanopus lyg
žmonių žingsnius. Girdim lėpa kopėiune, šadina brolis
ir mums s'longoz pabeldėia. Stidrom duris, o kiemas
pilnas vyuz ir prait negali. Ir dar kaltas arklys
su raitelė, kuris apnai mūkili ir šmedė vintruon. Pari
redo, kad mūštas Ačiūlas - Martinavičius Alfonso. Jau
persaunta dešinė koja aukščiau kelimo. Šalia sėdi ja
žmona balajte šdite-štrina. Paokedoma vyuz: veivas

21

palaiķo laupz, kitas paduoda trarsēius, Teāta
 palaiķo kojz, kad kūtz patogian aprišti. Kplauņu šaus
 dēz, ušpēdu vaistz, aprišu. Šēuolas pavargz, šik šik nu.
 kraujaves, jau reikalingas poilsis. Prasosi tētis paleuti
 ohiņez pas mus. Tada ugrai gauna komandoz keliuti
 toliam. Pats pamauka Figrz - Jonz Lentoz, lika ir āmona

Ļūtz iņējome z boāņēiņez, o grizēz padarvne jius jus.
 ry ēius ir laukiam svečez, kurie nētrētus prisistato. Ser-
 bulinojand kaukēuz, nepamirštami ir jē. Šēuolas miega
 slaugļausia. Patariome visimus ušmigt, pailsiti, mus patys
 pakūptisime. Kleidz gimnis, uveinom ir šokis. Tik šems-
 tant turie pūristi šaiadz ir atargai sēditi Traršia-
 vos. Jauinimas hiksminasi, apikara mus, kad vēluojam
 or nūgirdijom, nematiu, kad šoka. Brolis tūsinasi nra
 man gabra labai skaudanti, šādijun nibeiti. Štejs
 porai valandz, o jei nustos skaudējs pakūsm ir dējau
 šed toji galveli tē daugriam ma "skaudēti" ir mūdu
 griztom namo. Jē jau parējs z kambaris, belaukiantys
 susitrakom. Palaidēim kaltējs arklūkez s nēstēlz. Da-
 bar tuka "nēstēti" ovojjo ir šik šik palyolēti, pra-
 vesti fakuliais.

Po kurio laiko, man dar isomē mōyklejē, dienos
 metu, kuves alijez "ūkiminkas", padikojez uš paramoz,
 parišnēkijez, pagyres momoz, kad nepamiršta sonz
 tradicijez, kepolama duomz pirmz kepaliukoz kryāianu
 šenkli pašymēti ir pēcuz pūzēgnoti. Mad, tuo metu
 ruošini kepti ir nējuto, kad pro praviras duris
 sve ēias tyliāi stēki jō darkoz. šokis, kad parijuto
 lūz pie gimtējs nomuz sleuksēio stovētez. Pariguo
 ois, kad Trēmtz mōmra sarganti. Jēi reikiē

vaistur, games ir Amerikas atsivestis, gal jie p
gelbis. Elmas sake, kad vykdoms operacijas nei su kara
vrais nei su strikais nesunitiko. O suzide nuo akmes
atrokusi kulka.

Tai sumtas Azuolas pradėjo reikioti karivie
jo laimę, tai jau buvo imta gauti, kam reikis pas
aukoti, kad paslaugos je nekuksmingos, sake, žmonis ir
kepanitkis mumis, jei juos išdarinsim. Ho jis tikėjosi
sieludomas mekas ir su ginklu. nainia, nors im
nai gyvybe išgelbejo, lipolomas nūlisti. Gal nebūvo
psichologiskai patikusis mirčiai, gal paveikė kai
draugai ir sesuo nurisovė, bet šis karivius nūssor
nors galėjo. Lygiai aukščiau yra sake, kad labai
nemalonu atinti žmogui gyvybę, ko daryti, jei u
kie vykdyti įsakymą. Gal oltio nepakilo remka
pūs sake.

Taip smitkus būdavo geros nuotaikos, nuo
sirdus, paslaugus, draugiskas. Megdavo pajuokauti,
rasdavo su smais žmonem apie ke, paskalbėti.
Sugebidavo ir kitus išklausti, atjausti.

ed. Straubaitis